

Kandidatnummer 10074

En alternativ lesing av Hamlin og Wynns spedbarnsforskning med fokus på intersubjektivitet og emosjonelle reguleringer

Bacheloroppgave i Psykologi - bachelorstudium

Veileder: Berit Overå Johannesen

Mai 2023

Kandidatnummer 10074

En alternativ lesing av Hamlin og Wynns spedbarnsforskning med fokus på intersubjektivitet og emosjonelle reguleringer

Bacheloroppgave i Psykologi - bachelorstudium
Veileder: Berit Overå Johannesen
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for psykologi

Kunnskap for en bedre verden

**En alternativ lesing av Hamlin og Wynns spedbarnsforskning med
fokus på intersubjektivitet og emosjonelle reguleringer**

Kandidatnummer 10074

PSY2900 Bacheloroppgave i psykologi

Litteraturstudie

Vår 2023 – Trondheim

Berit Overå Johannesen

Forord

Studentene har i denne bacheloroppgaven tatt del i et pågående replikasjonsforsøk av et eksperiment som viste at spedbarn foretrekker individer som er hjelpsomme fremfor individer som ikke er det. Studentene har satt seg grundig inn i alle detaljene ved det originale eksperimentet og i replikasjonsforsøket. De har studert videoer av barna som deltok i replikasjonsforsøket og har som medlemmer i forskergruppen arbeidet med å skåre videoene.

Innledningsvis i semesteret introduserte hovedveileder studentene til prosjektet og studentene fikk tilgang til noe sentral litteratur relatert til prosjektet fra veileder. I første del av semesteret hadde gruppen hadde ukentlige samlinger. Studentene har deltatt ved to seminarer der de har presentert og diskutert problemstillingene sine. I siste del av semesteret har studentene hatt individuell oppfølging av veileder i skriveprosessen. Studentene ble også oppfordret til å jobbe sammen gjennom semesteret.

Studentene har gjort følgende:

- Funnet og satt seg inn i relevant litteratur.
- Gjennom veiledning formulert og videreutviklet egen problemstilling. Studentene har hatt mulighet til å velge mellom å utforske teoretiske, metodologiske eller empiriske innfallsvinkler.
- Laget egne tabeller gjennom systematisk litteratursøk eller fremstilt systematiske analyser av egen empiri fra replikasjonsforsøket. Dette var valgfritt, og avhengig av om det var passende for problemstillingen.
- Tolket og vurdert resultatene fra egne litteratursøk eller empiri.

Med overnevnte grunnlag har studentene på individuell basis gjennomført en empirisk eller teoretisk vitenskapelig undersøkelse og produsert en vitenskapelig oppgave.

Berit Overå Johannesen

Veileder

13. mai 2023

Sammendrag

Spedbarnsforskerne Kiley Hamlin og Karen Wynn har fått mye oppmerksomhet for sin forskning knyttet til spedbarns evne til sosial evaluering og tilhørende påstand om medfødt moralsk sans. Samtidig har det vært utfordringer med replikasjoner av deres resultater og diskusjoner rundt bruk av metoden «morality play». Med utgangspunkt i Colwyn Trevarthens teori om intersubjektivitet og emosjonell regulering utforsker denne oppgaven en alternativ lesing av Hamlin og Wynns forskning med fokus på eksperimentet «Opening a box to get a toy». Ut i fra dette viser oppgaven til problemstillingen «Kan en alternativ lesing av Hamlin og Wynn (2011), i lys av begreper om intersubjektive koordineringer og emosjoner som regulerende faktorer, svekke påstanden om at resultatene i studien indikerer at spedbarn har en medfødt moral»? Oppgavens diskusjonsdel beskriver hvordan eksperimentsituasjonen med utgangspunkt i dialogismen kan organiseres i et triadisk system der spedbarnet som et intersubjektivt selv etableres som følge av emosjonell samregulering og kommunikative erfaringer. I den alternative analysen av eksperimentsituasjonen vil spedbarnet oppleve en samregulering med eksperimentøren og dukkene i eksperimentet. Samreguleringen vil føre til justering av spedbarnets atferd og emosjoner. Justeringen av emosjoner foregår gjennom felles oppmerksomhet og veiledes av emosjoners positive eller negative valens. Som følge av dette antas emosjoners valens å påvirke spedbarnets preferanse for den prososiale dukken i eksperimentet. Oppgaven konkluderer med at spedbarnets preferanse for den prososiale dukken reflekterer en medfødt evne til matching av hverandres intersubjektive koordineringer og emosjonelle reguleringer, fremfor å være en indikasjon på medfødt moralsk sans.

En alternativ lesing av Hamlin og Wynns spedbarnsforskning med fokus på intersubjektivitet og emosjonelle reguleringer

Aktualisering

I 2007 publiserte spedbarnsforskerne Kiley Hamlin, Karen Wynn og Paul Bloom en studie av 6 måneder gamle spedbarns evne til sosial evaluering der de koblet spedbarnas preferanse for prososiale individer til en teoretisk påstand om at mennesker har en medfødt moralsk sans. I 2011 publiserte de en studie som replikerte og utvidet deres forskning fra 2007. Målet med replikasjonsstudien var å undersøke om spedbarns preferanse for den prososiale aktøren var gjeldene på tvers av ulike karakterer og ulike sosiale situasjoner. I 2013 nyanserte de sin egen forskning i en studie som viste at spedbarns preferanse for prososiale individer gjelder bare når den som blir utsatt for en prososial handling er en som kan defineres som spedbarnets inngruppe.

Ut i fra sin forskning hevder Hamlin og Wynn altså at spedbarns tidlige evne til sosial evaluering er en medfødt egenskap og kan sees i sammenheng med utvikling av moral. Denne egenskapen, argumenterer de, har vokst frem som en del av evolusjonen og er avgjørende for individers overlevelse ved at de klarer å identifisere hvem som er egnede samarbeidspartnere og ikke. Wynn et al. (2018) hevder spedbarn kan anses som selektive altruister da de har en medfødt tilbøyelighet til å identifisere individer som ligner seg selv og favoriserer individer fra egen inngruppe.

For å utforske spedbarns sosiale evalueringer har Hamlin og Wynn i de nevnte studiene benyttet seg av metoden «morality play». Metoden baserer seg på et dukketeater med en hovedperson som skal oppnå et bestemt mål. Hovedpersonen blir vekselvis enten hjulpet eller hindret av andre aktører. Ved bruk av denne metoden har Hamlin og Wynn konkludert med at flertallet av spedbarna viser en preferanse for den prososiale aktøren – det vil si den som hjelper hovedpersonen. I 2013 ble metoden videreutviklet ved å tilføre et segment som

undersøker hvordan spedbarn reagerer på karakterer som hjelper eller skader individer lik seg selv, og hvordan de reagerer på individer som ikke er lik seg selv. Dette ble utforsket ved et eksperiment der spedbarna må ta et valg basert på hva de foretrekker av kjeks eller grønne bønner. Deretter fikk de se at dukkene i dukketeateret enten likte eller ikke likte det samme som dem selv. Resultatene fra studien viste at spedbarna som så det opprinnelige dukketeateret med dukken som likte den samme maten som dem selv i hovedrollen, hadde en preferanse for hjelperen. Spedbarna som så dukketeater med dukken som ikke var lik dem selv i hovedrollen, hadde en preferanse for hindreren.

Hamlin og Wynns forskning har fått mye oppmerksomhet, ikke minst på grunn av de teoretiske implikasjonene de mener deres studier har. Samtidig har de blitt møtt med kritikk og det er gjort mange replikasjonsforsøk der andre forskergrupper ikke har lyktes å få de samme resultatene som i deres opprinnelige studier (Salvadori et al., 2015; Scarf et al., 2012; Scola et al., 2015). Det har vært diskusjoner knyttet til deres påstand om tidlig moralsk utvikling og bruk av forenklet stimuli i forskning på komplekse konsepter. Videre har de blitt kritisert for sin antakelse om spedbarn evner å foreta et valid valg i denne alderen. Til tross for kritikken, og kanskje som en følge av de mange replikasjonene som reproducerer Hamlin og Wynns metode, ser et av hovedpremissene for Hamlin og Wynns forskning ut til å stå uimotsagt. Det er premisset om at spedbarns responser i valgsituasjonen springer ut fra egenskaper ved barn som er uavhengig av den konteksten det befinner seg i. Dette svarer til en teoretisk forforståelse av spedbarnet som et autonomt individ. Som en konsekvens av dette mangler grundige analyser av forskningskonteksten. Hamlin og Wynn diskuterer ikke sentrale momenter ved spedbarns utvikling som for eksempel samspillet mellom spedbarn og omsorgsperson, samt betydningen av emosjoner og emosjonsregulering.

I denne oppgaven vil jeg utfordre det teoretiske premisset hos Hamlin og Wynn om at spedbarns erfaringer og responser grunnleggende sett er organisert på individnivå. For Hamlin

og Wynn er denne antakelsen knyttet til deres evolusjonspsykologiske utgangspunkt. Fra det perspektivet peker spedbarnas evne til sosial evaluering mot at det må finnes en medfødt moralsk sans. Jeg vil utfordre denne forutsetningen ved å lansere Colwyn Trevarthens teori om intersubjektivitet som en alternativ forståelsesramme. I henhold til Trevarthens teori må spedbarns responser forstås som komponenter i samregulerte systemer. Et slikt perspektiv kalles dialogisme. Emosjoner fungerer som regulerende faktorer i de intersubjektive koordineringene som danner dialogiske systemer (Trevarthen & Aitken, 2011).

Etter å ha presentert Trevarthens teori vil jeg beskrive Hamlin og Wynns arbeid med hovedvekt på studien fra 2011. I beskrivelsene vil jeg tydeliggjøre de ulike deltakerne og den interaksjonen som foregår mens spedbarna er tilskuere til dukketeateret, og i den påfølgende valgsituasjonen. I diskusjonen vil jeg prøve ut om dialogismen kan sannsynliggjøre at det finnes alternative og enklere forklaringer på spedbarnas utviste preferanser i Hamlin og Wynn (2011) enn å anta en medfødt moral.

Jeg har funnet relevant litteratur ved bruk av fagdatabasene Google Scholar, Web of Science og Oria. Jeg har også funnet relevant litteratur ved bruk av aktuelle artiklers litteraturliste. Oppgavens problemstilling er: «Kan en alternativ lesing av Hamlin og Wynn (2011), i lys av begreper om intersubjektive koordineringer og emosjoner som regulerende faktorer, svekke påstanden om at resultatene i studien indikerer at spedbarn har en medfødt moral»?

Begrepsavklaring

Moral

Turiel (1983) definerer det moralske domenet som «preskriptive dommer av rettferdighet, rettigheter og velferd knyttet til hvordan mennesker burde forholde seg til hverandre» (s. 3). Samlet sett kan de fleste teorier som diskuterer moral vise til en overordnet forståelse av hva som anses som rett og galt. Tangney et al. (2007) hevder moral består av

flere verdier, deriblant kognitive og emosjonelle faktorer samt verdier knyttet til rettferdighet. Samhandling og utvikling mellom disse verdiene kan dermed anses å forme individets forståelse av moralske prinsipper. I tillegg til at moral består av kognitive og emosjonelle faktorer, består det også av sosiale faktorer. Decety og Cowell (2014) beskriver viktigheten av sosiale normer i sin forståelse av moral. De sosiale normene viser til hvordan individer skal behandle hverandre i komplekse sosiale grupper og kan minimere risikoen for konflikter, kriminelle handlinger og helserelaterte ubehag (Decety & Cowell, 2014). Som følge av et vidt begrepsapparat og tilhørende forklaringer er moral et omfattende begrep som har dannet opphav til flere teoretiske perspektiver.

Diskusjoner om moral har vært – og er fortsatt en sentral del av vestlig filosofi og psykologi. De greske filosofene Platon og Aristoteles undersøkte blant annet hva som ligger i naturen og opprinnelsen til «gode» individer og «gode» samfunn (Haidt, 2008). Mer moderne teorier som for eksempel Jean Piagets kognitive utviklingsteori beskriver moralsk utvikling ut i fra en kognitiv tilnærming. I sin beskrivelse av moralsk utvikling fokuserer Piaget på barnets utvikling og dets forståelse av respekt og regler (Haidt, 2008). Læringsteoretiske tilnærminger fokuserer mer på atferdsmessige aspekter ved den moralske utviklingen. Andre vektlegger mer sosiale aspekter ved moralsk utvikling. Et eksempel på dette er William Damon som fokuserer på individets interaksjon med andre og dets miljø (Damon, 1994). Hamlin et al. (2007) på sin side ser moral som en konsekvens av medfødte biologiske disposisjoner.

Sosial evaluering

Sosial evaluering er en nødvendig egenskap for orientering og forståelse i den sosiale verden. Evnen til sosial evaluering kan forstås som en prosess hvor individet kobler positive verdier mot en type atferd og negative verdier mot en annen type atferd. Hva som kan anses som positiv atferd kan for eksempel være å hjelpe noen. I motsetning kan negativ atferd for eksempel være å skade noen. Verdien et individ knytter til et annet individ kan videre påvirke

individets handlinger og reaksjoner. Trevarthen (2011) hevder at et funksjonelt sosialt liv handler om å evaluere hverandres hensikter, emosjoner og interesser. Evnen til sosial evaluering kan ut i fra et evolusjonært perspektiv forstås som vurderinger av andres atferd og tydeliggjøre hvem som kan stoles på og ikke (Hamlin et al., 2007). Videre hevder de evnen til sosial evaluering kan sees i sammenheng med tidlig moralsk utvikling.

Prososialitet og altruisme

Prososiale individer anses blant annet som hjelpende, vennlige og samarbeidsvillige. Kuhlmeier et al. (2014) beskriver prososial atferd som fordelaktige handlinger ovenfor andre individer som trenger hjelp. Denne hjelpen kan være materiell eller ved å tilfredsstille emosjonelle behov (Kuhlmeier et al., 2014). Prososial atferd kan betraktes å være sentral i utviklingen av stabile relasjoner og samarbeid. I motsetning til prososial atferd blir antisosial atferd ansett som skadelig og ikke fordelaktige for andre mennesker (Penner et al., 2005).

Prososial atferd kan ifølge Hamlin og Wynn (2011) observeres tidlig i spedbarns utvikling, men den er ikke ubetinget. Hamlin et al. (2013) hevder spedbarn er selektive med tanke på hvem de ønsker skal motta prososial atferd. Som følge av dette hevder Wynn et al. (2018) spedbarn er selektive altruister. Altruisme kan beskrives som atferd som tjener til andre mennesker eller et samfunn (Wynn et al., 2018). I sine studier bruker Hamlin og Wynn prososial atferd og altruisme som operasjonelle mål på forskning knyttet til utvikling av moral.

Colwyn Trevarthen – intersubjektivitet

Colwyn Trevarthen har i flere tiår bidratt med sentrale og innflytelsesrike bidrag til forskning på spedbarn. Rundt 1970-tallet begynte han å studere filmer av spedbarn som følge av et ønske om å redegjøre for sosiale interaksjoner mellom spedbarn og deres omsorgspersoner (Trevarthen & Aitken, 2001). På denne tiden fikk han interesse for det han omtaler som fenomenet intersubjektivitet – det vil si hvordan spedbarn utvikler strategier for

sosial bevissthet, handling og kommunikasjon (Trevarthen & Aitken, 2001). Tradisjonelt har fenomenet vært forbundet med språkutvikling, men har i løpet av de siste tiårene utvidet seg til å omfatte en rekke andre faktorer ved menneskets utvikling. I moderne forskning blir begrepet intersubjektivitet ofte brukt i sammenheng med hvordan individet forstår seg selv og andre.

Trevarthen hevder motivene for intersubjektivitet er medfødt (Trevarthen, 2011; Aitken & Trevarthen, 1997). Påstanden om «medfødt intersubjektivitet» kan forstås som en medfødt evne til sosialisering hos spedbarn og har fått støtte fra en rekke andre studier, deriblant forskning på spedbarnets hjerneembryologi, psykopatologi og på tvers av kulturer (Aitken & Trevarthen, 1997; Trevarthen et al., 1981; Grieser & Kuhl, 1988). Bevisene for medfødt intersubjektivitet antas å ha grunnlag i neonatal koordinasjon og imitasjon. Neonatal imitasjon er ifølge Anisfeld (1991) nyfødtes evne til å imitere andres atferd, spesielt imitasjon av ansiktsuttrykk. Trevarthen (2007) beskriver imitasjon som en medfødt egenskap som uttrykkes i et aktivt engasjement sammen med omsorgspersoner og miljø. Sammen med evnen til imitasjon hevder Rochat et al. (2009) prosesser ved speilnevroner fungerer som medfødte sosiale bindingsmekanismer og er sentral i utviklingen av sosial tilknytning og emosjonell regulering.

Videre skriver Beebe et al. (2003) at den grunnleggende mekanismen for intersubjektiv koordinering er «matching» av kommunikative uttrykk sammen med andre. Den intersubjektive koordineringen vil føre til en gjensidig regulering av oppmerksomhet mellom spedbarnet og omsorgspersonen. Beebe et al. (2003) beskriver dette som intrapersonlig og mellommenneskelig koordinasjon. Ifølge Trevarthen og Aitken (2001) har det blitt observert intersubjektive koordineringer blant andre sosiale dyrearter, som for eksempel sjimpanser.

I og med at spedbarn ikke kan snakke har Trevarthen rettet mer fokus mot betydningen av spedbarnets nonverbale uttrykk, som for eksempel ansiktsuttrykk og bevegelser av hode, bein og armer. Spedbarn vil både observere og imitere, samt orientere seg mot personer som prater og håndterer gjenstander (Trevarthen & Aitken, 2001). Trevarthen (2011) hevder denne type bevegelser inngår i selvregulerende systemer og «fremkaller» en respons fra personen spedbarnet interagerer med. Responsen fra personen spedbarnet interagerer med kan beskrives som et dialogisk forhold der spedbarnet forventer et svar fra mottakeren. Rochat et al. (2009) beskriver dette som en «intersubjektiv bro» av gjensidige utvekslinger. De gjensidige utvekslingene vil videre danne grunnlag for selektiv overføring og læring.

Emosjoner og emosjonelle reguleringer

Sammen med evnen til imitasjon er emosjoner og emosjonell regulering avgjørende i intersubjektive koordineringer. Emosjoner og emosjonelle reguleringer vil veilede en rekke funksjoner – som for eksempel problemløsning, perseptuell oppmerksomhet og hukommelse (Trevarthen & Aitken, 2011). Videre hevder Vaish et al. (2008) spedbarn lærer å dekode andres emosjoner gjennom å observere konsekvenser av deres emosjonelle regulering. Packer (2017) beskriver emosjoner som erfaring- og atferdsmessige endringer og reguleringer som skjer i et individs interaksjon med omgivelsene og andre. Trevarthen skiller mellom selvregulerende følelser som for eksempel glede og sult, og relasjonelle følelser som skam og stolthet. Spedbarnets emosjonelle utvikling vil bestå av emosjoner med både positiv og negativ valens. Tangney et al. (2007) hevder emosjoner med negativ valens kan veilede handlinger slik at individet unngår denne type følelser. Dette kan sees i overensstemmelse med Cacioppo et al. (1999) beskrivelse av hvordan negative emosjoner veileder spedbarnet til atferdsmessig og emosjonell justering.

I sammenheng med hvordan emosjoners valens kan sies å veilede spedbarnets handlinger er det interessant å vise til Vaish et al. (2008) påstand om spedbarns

negativitetskjevhet. Det vil si spedbarnets tendenser til å bli mer påvirket og legge merke til negativ stimuli. Cacioppo et al. (1999) hevder spedbarns negativitetskjevhet i all hovedsak uttrykkes i tvetydige situasjoner. Videre beskriver Vaish et al. (2008) negativitetskjevheten som en adaptiv overlevelsesfunksjon. Dette hevder de er av evolusjonær betydning ettersom negativitetskjevheten og regulering av atferd vil hjelpe spedbarnet å unngå det som potensielt kan være farlig stimuli (Vaish et al., 2008).

Emosjonelle reguleringer er en viktig del av spedbarnets sosiale og emosjonelle kompetanse, samt fremveksten av samarbeidende selvbevissthet og utvikling av språk (Aitken & Trevarthen, 1997). Thompson (1991) beskriver emosjonelle reguleringer som indre og ytre prosesser som har til hensikt å modifisere, evaluere og kontrollere spedbarnets emosjonelle reaksjoner. Videre poengterer Guo et al. (2015) at emosjonell regulering gjelder modifisering av emosjoner med både positiv og negativ valens. Som følge av spedbarns begrensede emosjonelle kompetanse er de avhengig av omsorgspersoner i reguleringen av emosjoner. Denne reguleringsevnen kan beskrives som samregulering mellom spedbarn og omsorgsperson. Samregulering uttrykkes ifølge Guo et al. (2015) gjennom felles oppmerksomhet, matchende følelsesladde tilstander og dyadiske utvekslinger.

Samregulering kan sees i sammenheng med Beebe et al. (2003) beskrivelse av matching av kommunikative uttrykk. Preverbale spedbarn vil uttrykke seg selv med tegn og gestikuleringer. Ifølge Vallotton (2008) vil tegnene og gestikuleringene fungere som regulatoriske interaksjoner mellom spedbarnet og omsorgspersonen. De regulatoriske interaksjonene gir spedbarnet over tid «kognitive og sosiale verktøy» som muliggjør deres evne til å delta aktivt i regulering av egen atferd. Etter hvert som spedbarnet blir mer selvstendig vil samreguleringen føre til fremveksten av spedbarnets selvregulering. Selvregulering er et omfattende begrep som ifølge Vallotton (2008) tjener til en rekke ulike funksjoner, deriblant evne til refleksjon og endring av atferd og behov. Videre poengterer

Vallotton (2008) at spedbarnets evne til selvregulering er avgjørende for barnets sosiale tilpasning og læring.

Dialogisme

Beskrivelsen av spedbarns samregulering og selvregulering, samt hvordan intersubjektive koordineringer kan organiseres i et dyadisk system kan forstås med grunnlag i det overordnede perspektivet «dialogisme». Innenfor dette perspektivet vektlegges betydningen av dialogiske relasjoner og hvordan individet skapes som følge av aktive henvendelser mot andre (Salgado & Gonçalves, 2007). Tilhengere av dialogismen hevder mennesker må studeres ut i fra relasjonelle og dynamiske egenskaper, fremfor isolerte og subjektive egenskaper. Som følge av engasjement i relasjoner med andre og selvregulering skapes det også en dialogisk kommunikasjonsprosess med seg selv – også kjent som det «dialogiske selvet» (Salgado & Gonçalves, 2007). I sammenheng med Trevarthens teori om intersubjektivitet er det interessant å vise til Stern (1998) forståelse av det dialogiske selvet som et «intersubjektivt selv».

Tre nivåer av intersubjektivitet: primær, sekundær og tertiær

Primær intersubjektivitet

Trevarthen hevder utviklingen av spedbarnets intersubjektive tilbøyeligheter i det første leveåret kan konstrueres i to ulike nivåer; primær og sekundær intersubjektivitet (Trevarthen, 2012). Den primære intersubjektiviteten kjennetegnes ved utviklingen fra imitasjon til dyadiske utvekslinger. Ifølge Rochat et al. (2009) vil utviklingen fra neonatal imitasjon til gjensidig regulering finne sted når spedbarnet er rundt 2-måneder. Trevarthen og Aitken (2001) beskriver denne overgangen som «spedbarnets psykologiske fødsel». Barnet vil i denne fasen begynne å delta i ansikt til ansikt interaksjoner og oppleve en følelse av delt opplevelse sammen med andre (Rochat et al., 2009). Et eksempel på dette kan være et

fremkalt smil mot personen barnet interagerer med. Gradvis vil barnets sosiale utvekslinger bli mer objektorienterte og kommunikasjonen blir mer tilsiktet.

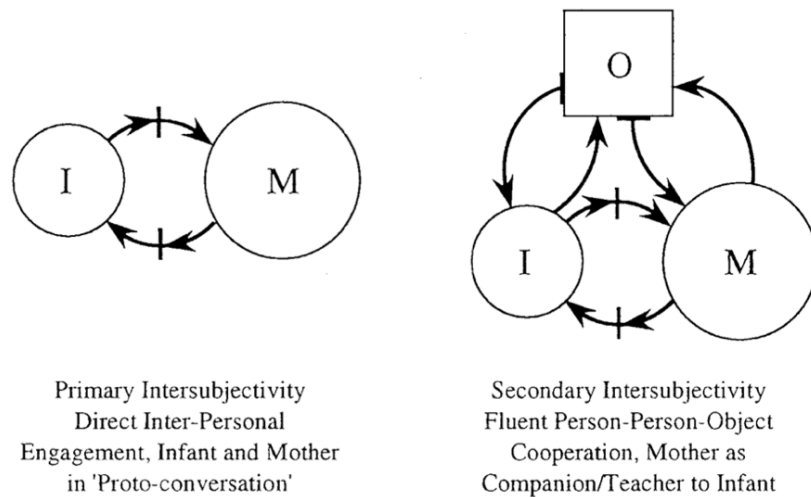
Sekundær intersubjektivitet

Den sekundære intersubjektiviteten kommer til syne når barnet er rundt 9-måneder som følge av triadiske interaksjoner med omsorgspersonen (Rochat et al., 2009). Det vil si at den sosiale utvekslingen nå også inkluderer objekter som befinner seg utenfor deres dyadiske forhold. Eksempler på denne objektiviseringen kan være at spedbarnet peker mot et bestemt objekt eller ved å fange oppmerksomheten til omsorgspersonen på andre måter. For et spedbarn vil den sekundære intersubjektiviteten føre til fremveksten av ulike funksjoner, deriblant kontrollering av deres sosiale miljø, utvikling av felles meninger, evne til sosial referering og kulturell læring (Rochat et al., 2009; Carpenter et al., 1998). Trevarthen (2011) hevder utviklingen av den sekundære intersubjektiviteten foregår frem til barnet er rundt 2 år.

Samlet sett bruker Trevarthen betegnelsen «samarbeidsbevissthet» i beskrivelsen av de ulike funksjonene som utvikles i den sekundære fasen. Carpenter et al. (1998) bruker begrepet felles oppmerksomhet i beskrivelsen av spedbarnets triadiske interaksjoner og sekundær intersubjektivitet. Felles oppmerksomhet er et sentralt begrep i spedbarns utvikling og viser til spedbarnets evne til koordinering av oppmerksomhet med andre i sosiale interaksjoner (Mundy & Newell, 2007). Dette kan for eksempel være spedbarnets delte oppmerksomhet med en annen person og et objekt.

Mundy og Newell (2007) argumenterer videre for at evnen til felles oppmerksomhet er grunnleggende for utviklingen av sosiale ferdigheter, emosjonell regulering og læring. I utviklingen av spedbarnets sosiale ferdigheter er sosial referering en viktig egenskap. Walden og Ogan (1998) beskriver sosial referering som et fenomen innenfor felles oppmerksomhet og handler om barnets henvendelse til omsorgspersonen for å søke bekreftelse eller tilbakemelding. Denne tilbakemelding/bekreftelsesmekanismen ved sosial referering

kan ifølge Vaish et al. (2008) sees i sammenheng med regulering av spedbarnets emosjoner og tilhørende positive eller negative valens. Ifølge Trevarthen og Aitken (2001) skjer det en utvikling av felles oppmerksomhet mellom spedbarn og omsorgsperson rett før barnet er 1-år. Stout et al. (2021) hevder felles oppmerksomhet er et av de tidligste tegnene på prososial atferd.

Notat. Fra «Self/other organization in human psychological development» av Aitken og Trevarthen, 1997, *Development and Psychopathology*, 9(4), s. 656.

Ut i fra figuren skisseres forskjellen mellom primær og sekundær intersubjektivitet. Figuren av den primære intersubjektiviteten viser mellommenneskelig intersubjektiv koordinasjon mellom spedbarn og omsorgsperson i tidlig protosamtale. Figuren av den sekundære intersubjektiviteten utvides fra en dyadisk til en triadisk relasjon bestående av spedbarn, omsorgsperson og objekt.

Tertiær intersubjektivitet

Videre vil så barnet utvikle et nytt nivå av sosial gjensidighet som Trevarthen kaller tertiær intersubjektivitet (Trevarthen, 2006). Dette nivået av intersubjektivitet inkluderer både selvoppfatning, verdivurderinger og rettferdighetssans (Rochat et al., 2009; Damon, 1994; Zahn-Waxler et al., 1992). Samlet sett kan disse ferdighetene vise til en ny utviklingsfase av barnets intensjonelle forståelse. Til forskjell fra både den primære og sekundære fasen utvikles den tertiære intersubjektiviteten over en lengre periode – fra 2 til 5-årsalderen. I

denne perioden forventes det ifølge Salgado og Gonçalves (2007) at barn deltar i dialogiske utvekslinger med andre for å oppnå et bestemt mål. Damon (1994) hevder det tertiære nivået ved intersubjektivitet fører barnet frem til terskelen for moralsk utvikling rundt 4-årsalderen. Trevarthen (2001) hevder det er de relasjonelle emosjonene skam og stolthet som ligger til grunn for barns moralutvikling.

Hamlin og Wynns forskning

“Social evaluation by preverbal infants” – Hamlin, Wynn og Bloom (2007)

Studien «*Social evaluation by preverbal infants*» skapte mye oppmerksomhet da den ble publisert i 2007 av Hamlin, Wynn og Bloom. Resultatene fra studien viste at flertallet av spedbarna hadde en preferanse for den hjelpende (prososiale) aktøren. Deltakerne i eksperimentet var 6 og 10 måneder gamle spedbarn. Spedbarna ble presentert for et dukketeater der en trefigur med store øyne skulle klatre opp en bakke. I det første eksperimentet ble spedbarna vekselvis presentert for to ulike hendelsesforløp i tilfeldig rekkefølge. I det ene hendelsesforløpet blir trefiguren som skal klatre opp bakken hjulpet av en annen karakter. I det andre hendelsesforløpet blir trefiguren hindret i å klatre opp bakken av en annen karakter. Spedbarnas preferanse ble registrert gjennom en valgsituasjon der spedbarna ble bedt om å velge en av karakterene.

“Young infants prefer prosocial to antisocial others” – Hamlin og Wynn (2011)

Deltakerne i studien var 5 og 9 måneder gamle spedbarn. I eksperimentet blir spedbarna presentert for et scenario (eksperiment 1) der en hånddukke i form av en hund skal åpne en gjennomsiktig boks som inneholder en rangle. Vekselvis blir hunden enten hjulpet eller hindret til å åpne boksen av en grå eller oransj katt. I et annet scenario (eksperiment 2) ser spedbarna en karakter leke med en ball før karakteren mister ballen. Karakteren blir så enten gitt tilbake ballen eller tatt i fra ballen. I likhet med studien fra 2007 blir så spedbarna

oppmuntret til å velge enten hjelper eller hindrerdukken. Resultatene fra eksperiment 1 viste at 25 av 34 spedbarn foretrakk hjelperen fremfor hindreren (Hamlin & Wynn, 2011).

Som bachelorstudent vår 2023 er jeg del av forskergruppen The Early Brain Development Group ved NTNU som gjennomfører en replikasjonsstudie av Hamlin og Wynns studie fra 2011. I og med at jeg har tilgang til datamateriale og detaljert informasjon fra replikasjonsstudien vil jeg ta utgangspunkt i enkelte beskrivelser fra videoer av spedbarna som deltar i eksperimentet.

Eksperiment 1 – å åpne en boks med en leke

I studien til Hamlin og Wynn (2011) utforskes spedbarns sosiale preferanse ved gjennomførelse av eksperimentet «Opening a box to get a toy». Eksperimentet består av et dukketeater der hovedpersonen skal forsøke å åpne en eske som inneholder en leke.

Tilvenning/habitueringsfasen

Eksperimentør 3 (E3) er den første som møter mor og spedbarn før de blir tatt med til venterommet. I venterommet blir spedbarnet presentert for den gjennomsiktige boksen med ranglen. Presentasjonen av boksen og ranglen har til hensikt å gjøre spedbarnet kjent med boksen og gjøre leken attraktiv. Denne fasen av eksperimentet omtaler Hamlin og Wynn (2011) som habitueringsfasen. Videre blir spedbarnet og omsorgsperson ført til testrommet der selve dukketeateret gjennomføres. Spedbarnet og omsorgspersonen blir deretter plassert ca. 165 cm fra scenen til dukketeateret ved enden av et bord. Omsorgspersonen blir så bedt om å forholde seg rolig under dukketeateret og ikke tiltrekke seg oppmerksomhet fra spedbarnet. Scenen er omringet av en svart gardin. Bak gardinen står en annen eksperimentør og gjennomfører dukketeateret ved å plassere hendene gjennom to hull i gardinen. Midt på scenen ligger den gjennomsiktige plastboksen med ranglen.

Spedbarna blir så vekselvis presentert hjelper (prososiale) og hindrer (anitsosiale) betingelser. Ved starten av hver betingelse kommer hovedpersonen, som er en hund, inn på

scenen. Hunden forsøker å åpne esken fire ganger, de to siste gangene ble det demonstrert at lokket var for tungt til at hovedpersonen klarte å åpne det selv. På det femte forsøket på å åpne boksen kommer en annen dukke, en grå eller oransj katt, å hjelper til med å enten åpne boksen (prososial betingelse) eller hoppe på og lukke boksen (antisosial betingelse). I den prososiale betingelsen tar hunden ranglen ut av boksen og katten løper av scenen. I den antisosiale betingelsen hopper hunden ned på siden av boksen og katten løper av scenen. Etter dette setter hunden seg opp igjen. Spedbarna ble presentert for minimum 3 hjelper/hindrer betingelser og maksimum 7 betingelser av hver.

Valgsituasjonen

Neste fase i eksperimentet begynner når habitueringskriteriet er innfridd. Da blir omsorgspersonen bedt om å snu stolen deres 90 grader slik at spedbarnet og omsorgspersonen ikke lenger er vendt mot scenen. E3 ber så foreldrene om å lukke øynene og holde barnet rolig. E3 setter seg på huk foran barnet og holder frem den prososiale og antisosiale dukken. E3 sier «Husker du disse?» og beveger forsiktig på dukkene. Videre tar E3 dukkene bak ryggen før han/hun tar de opp igjen. Deretter plasserer E3 dukkene fremfor spedbarnet og spør «Hvem likte du best?» Spedbarnet blir så presentert for både den prososiale og antisosiale dukken av E3 og oppmuntret til å velge en av dem. Det ble spesifisert at spedbarnas valg blir ansett som valid dersom barnet både ser på dukken til høyre, dukken til venstre, på E3 og tar på en dukke samtidig som det ser på dukken (Hamlin & Wynn, 2011). Det var også et kriterie om at E3 skal forholde seg nøytral og oppføre seg på samme måte under hver gjennomføring.

Konkretisering av forskningsspørsmål ut fra Trevarthens teoretiske antakelser

- Hvordan kan de sosiale interaksjonene mellom spedbarn, dukker og forsker i en utvalgt studie av Hamlin og Wynn beskrives som dialogisme?

- Hvordan kan eksperimentsituasjonen i Hamlin og Wynn (2011) forstås som en triadisk interaksjon?
- Hvordan kan det å betrakte spedbarnet som et intersubjektivt selv åpne for en annen tolkning av spedbarnets responser under valgsituasjonen enn vi finner hos Hamlin og Wynn?
- Hvordan kan spedbarnets bevegelser og gestikuleringer under eksperimentsituasjonen forstås ut i fra Trevarthens teori om intersubjektivitet?
- Kan preferansen for den prososiale dukken reflektere viktigheten av intersubjektive koordineringer og emosjonell regulering i spedbarnets utvikling?
- Kan en alternativ lesing av Hamlin og Wynn (2011), i lys av begreper om intersubjektive koordineringer og emosjoner som regulerende faktorer, svekke påstanden om at resultatene i studien indikerer at spedbarn har en medfødt moral?

Diskusjon

Videre skal oppgaven diskutere om begreper om intersubjektive koordineringer og emosjoner som regulerende faktorer kan svekke påstanden om at resultatene i studien indikerer at spedbarn har en medfødt moral. Dette skal gjøres ved å diskutere hvordan forskningskonteksten og spedbarnas utviste preferanser i Hamlin og Wynn (2011) kan forstås med utgangspunkt i dialogismen. Det vil også diskuteres ulikheter mellom hva Hamlin og Wynn og Trevarthen hevder er medfødt, betydningen av spedbarnets tidligere erfaringer og kultur, samt styrker/begrensninger ved oppgaven og videre forskning.

Dialogisme og eksperimentsituasjonen som et triadisk system

Sentralt i Trevarthens beskrivelse av intersubjektive koordineringer er gjensidig regulering av oppmerksomhet og emosjoner. Disse reguleringene kan organiseres i et triadisk system. I sin beskrivelse av intersubjektive koordineringer fokuserer Trevarthen i all hovedsak på relasjonen mellom spedbarn og omsorgsperson. I eksperimentsituasjonen fra

2011 studien er det derimot relasjonen mellom spedbarn og E3, og spedbarn og dukker, som er i fokus. Tilvenningsfasen og valgsituasjonen kan organiseres i et triadisk system bestående av spedbarn og E3 med fokus mot boksen eller mot dukkene barnet skal velge mellom. Selve dukketeaterforestillingen kan organiseres som et system bestående av spedbarn og en av dukkene med boksen i fokus. Disse handlingene kan videre plasseres innenfor dialogisme-perspektivet hvor det intersubjektive selvet etableres som følge av samregulering og matching av kommunikative uttrykk. De triadiske interaksjonene mellom spedbarn, E3 og dukker kan også sees i sammenheng med hva Hamlin og Wynn (2011) anser som et valid valg ettersom spedbarnet må se på dukken til venstre og høyre, samt på E3 før det tar et valg.

I videre diskusjon knyttet til hvordan eksperimentsituasjonen kan forstås som dialogisme og organisering av et triadisk system er det interessant å vise til Beebe et al. (2003) beskrivelse av «matching» av kommunikative uttrykk som grunnleggende mekanisme for intersubjektiv koordinering. Matchingen av kommunikasjon mellom E3 og spedbarn vil føre til en gjensidig regulering av oppmerksomhet. Dette skjer når E3 gjør spedbarnet kjent med boksen og ranglen i tilvenningsfasen eller når E3 setter seg ned på huk foran spedbarnet i valgsituasjonen med dukkene, får blikkontakt med barnet, og sier «Husker du disse?» Spedbarnets oppmerksomhet mot E3 kan videre sees i sammenheng med Trevarthens teoretiske antakelser om at spedbarn observerer og orienterer seg mot personer som prater og håndterer gjenstander.

Samregulering og etablering av et intersubjektivt selv

Spedbarnets ønske om kommunikasjon med E3 hviler på spedbarnets «medfødte intersubjektivitet» og tilhørende evne til sosialisering. Videre kan koordineringene mellom spedbarn og E3 også sees i sammenheng med emosjonell samregulering. Samreguleringen mellom spedbarn og E3 under eksperimentsituasjonen kan forstås med utgangspunkt i Packers (2017) beskrivelse av hvordan emosjoner regulerer atferdsmessige endringer. Spedbarnets

atferdsmessige endringer og reguleringer vil uttrykkes nonverbalt som for eksempel ved ansiktsuttrykk og bevegelser av armer og bein. Spedbarnets nonverbale gestikuleringer kan videre sees i sammenheng med spedbarnets selvregulering.

Videre kan samreguleringen og den delte oppmerksomheten som foregår mellom spedbarnet og E3 illustreres som det Rochat et al. (2009) beskriver som en intersubjektiv bro. Den intersubjektive broen av gjensidige utvekslinger vil under eksperimentsituasjonen komme til uttrykk som emosjonelle reguleringer og kommunikative signaler. De emosjonelle reguleringene og kommunikative erfaringene spedbarnet får under eksperimentet kan videre sees i sammenheng med etableringen av spedbarnet som et intersubjektivt selv. Etableringen av et intersubjektivt selv kan innenfor dialogisme-perspektivet beskrives som en levende prosess som følge av aktive henvendelser mot andre.

Sekundær intersubjektivitet og sosial referering

Spedbarnets evne til delt oppmerksomhet, sosial referering og objektivisering er viktige egenskaper spedbarnet utvikler i den sekundære fasen ved intersubjektivitet. Trevarthen bruker selv uttrykket «samarbeidsbevissthet» i sin beskrivelse av disse ferdighetene og kan sees igjen flere ganger under eksperimentsituasjonen. Felles for disse egenskapene er en triadisk organisering bestående av spedbarn, voksen og et tredje objekt eller en person. Utviklingen av disse egenskapene stemmer godt overens med spedbarnas alder i eksperimentet ettersom den sekundære intersubjektiviteten utvikles når spedbarnet er rundt 9-måneder. Samlet sett kan spedbarnets atferd og utviklingen av den sekundære intersubjektiviteten under eksperimentituasjonen vise til ett nytt stadiet av spedbarnets sosiale forståelse. Dette stadiet viser til spedbarnets forståelse av andre som kommunikative partnere.

Spedbarnets evne til objektivisering kan sees igjen under valgsituasjonen når spedbarnet ser på og strekker seg mot en av dukkene og foretar et valg. Evnen til sosialreferering kan også sees igjen under eksperimentsituasjonen. Et eksempel på sosial

referering er når spedbarnet snur seg mot omsorgspersonen i valgsituasjonen for å søke bekræftelse og støtte i det som kan oppfattes som en ukjent situasjon. Spedbarnet har dermed ikke mulighet til å benytte seg av omsorgspersonen som sosialt referansepunkt og kan skape en følelse av usikkerhet hos spedbarnet. Videre kan spedbarnets forsøk på å søke bekræftelse hos omsorgspersonen sees i lys av Vaish et al. (2008) påstand om sammenhengen mellom sosial referering og regulering av emosjoner. Spedbarnet forsøker å få oppmerksomhet fra omsorgspersonen for å regulere den negative følelsen knyttet til usikkerheten under eksperimentsituasjonen.

Ettersom omsorgspersonen har blitt oppfordret til å holde seg nøytral og holde øynene lukket kan deres fraværende reaksjon oppleves som emosjonelt frustrerende for spedbarnet. Denne frustrasjonen og påfølgende urolighet kan være en mulig forklaring på at enkelte spedbarn ikke gjør et valg eller begynner å gråte. Frustrasjonen og usikkerheten som enkelte spedbarn opplever i valgsituasjonen kan også forklares som følge av ukjent kontekst. Samtidig er det andre spedbarn under valgsituasjonen som fremstår tryggere og som aktivt søker kontakt med E3. E3 forsøker under valgsituasjonen å fange spedbarnets oppmerksomhet med smil og «babystemme». Flere spedbarn reagerer positivt på E3s forsøk på oppmerksomhet og interagerer tilbake til E3 med smil og andre preverbale gestikuleringer. Dette kan sees i sammenheng med evnen til imitasjon og speiling som anses som en grunnleggende mekanisme ved intersubjektive koordineringer. Evnen til imitasjon kan i dette tilfellet fungere som en sosial og emosjonell bindingsmekanisme mellom spedbarn og E3.

Spedbarnets preferanse og emosjoners valens

Ut i fra Trevarthens teoretiske antakelser vil spedbarnets evne til å delta aktivt i eksperimentsituasjonen være avhengig av intersubjektiv koordinering og samregulering. I forståelsen av spedbarnets preferanser i eksperimentsituasjonen kan vi ta utgangspunkt i Tangney et al. (2007) og Cacioppo (1999) beskrivelse av hvordan emosjoners valens veileder

spedbarnets handlinger gjennom justering av atferd og emosjoner. Ut i fra deres forståelse kan spedbarnas vurderinger i valgsituasjonen og hva de velger antas å være påvirket av emosjonell valens.

Ettersom omsorgspersonen har blitt bedt om å forholde seg nøytral under forestillingen vil barnet få mindre tydelige føringer i samreguleringen med omsorgspersonen enn vanlig. Systemet av samregulerte emosjoner og handlinger kan bli litt utydelig og det oppstår en åpning for dukkene til å fange spedbarnets oppmerksomhet. Spedbarnets oppmerksomhet vil også påvirkes av hvordan dukketeateret er organisert. Ettersom dukketeateret blir gjennomført foran en svart gardin er det ikke noe annet enn dukkene og plastboksen med ranglen som fanger og fastholder spedbarnets oppmerksomhet. Oppmerksomheten mellom spedbarnet og dukkene vil dermed bidra til regulering av systemet spedbarnet er en del av. Som følge av frihetsgradene i spedbarnets oppmerksomhet under forestillingen er det rimelig å anta at spedbarnets oppmerksomhet fester seg til dukkene som utfører de ulike betingelsene. Når spedbarnet fester seg til dukken som utfører den prososiale eller antisosiale betingelsen ligger det til rette for en emosjonell opplevelse sammen med den. Den emosjonelle opplevelsen kan beskrives som en slags intersubjektiv involvering mellom spedbarnet og dukken.

Resultatene fra studien «opening a box to get a toy» viste at 25 av 34 spedbarn foretrekk hjelperen fremfor hindreren (Hamlin & Wynn, 2011). Ettersom emosjoner med negativ valens fører til en justering av spedbarnets atferd og emosjoner, kan derimot emosjoner med positiv valens oppleves som trygg å utforske og ikke kreve noen atferdsjustering. En mulig forklaring på spedbarnets preferanse for den prososiale dukken kan ha grunnlag i spedbarnets negative emosjonelle assosiasjon mot den antisosiale dukken. Den negative assosiasjonen vil videre veilede spedbarnet til å justere atferden sin. Som følge av denne justeringen vil spedbarnet heller tiltrekkes av den prososiale dukken. Spedbarnets

preferanse for den prososiale dukken kan dermed forklares som følge av positive emosjoner og en opplevelse av trygghet. Samreguleringen mellom dukken og spedbarnet kan føre til at spedbarnet identifiserer seg sterkere med den prososiale dukken ettersom den prososiale dukkens preferanser kan antas å være lik spedbarnets. Dette kan også sees i sammenheng med spedbarnets evne til imitasjon og prosesser ved speilnevroner som fungerer som medfødte sosiale og emosjonelle bindingsmekanismer.

Spedbarnets preferanse for den prososiale dukken kan også sees i sammenheng med Vaish al. (2008) påstand om spedbarns negativitetskjevhet. Som følge av en negativitetskjevhet kan spedbarnet huske de negative emosjonene tilknyttet den antisosiale dukken under dukketeateret og som følge av dette heller utvise en preferanse for den prososiale dukken. Negativitetskjevheten kan betraktes å ha viktige funksjoner i spedbarns utvikling – både med tanke på regulering av følelser og sosial forståelse. Videre kan antakelsen om negativitetskjevhet sees i overensstemmelse med Cacioppo et al. (1999) påstand om hvordan negativitetskjevhet i all hovedsak uttrykkes i situasjoner som oppfattes som tvetydige. Eksperimentsituasjonen kan for flere spedbarn oppleves tvetydig da det ikke er sikkert de skjønner hva de skal gjøre og opplever en frustrasjon tilknyttet dette.

I videre diskusjon knyttet til spedbarnets preferanse er det interessant å vise til Vaish et al. (2008) påstand om hvordan spedbarn lærer å dekode andres emosjoner gjennom å observere konsekvenser av deres emosjonelle regulering. Hvis spedbarnet forstår at den prososiale og antisosiale dukkens handlinger henger sammen med at protagonisten får eller ikke får tak i ranglen vil positive emosjoner og et fullført handlingsforløp bli en enhet. I denne sammenheng er det interessant å vise til Stout et al. (2021) påstand om felles oppmerksomhet som et av de tidligste tegnene på prososial atferd. Samreguleringen og den delte oppmerksomheten spedbarnet har med den prososiale dukken kan sees i sammenheng med spedbarnets utvikling av prososiale verdier.

Dersom det viser seg å stemme at spedbarns preferanser for prososiale aktører kan relateres til dukkens hjelpende handling og tilhørende positive emosjoner kan dette sees i sammenheng med Hamlin og Wynns studie fra 2013. Studien viste at spedbarn har en preferanse for individer som er lik seg selv og misliker de som ikke er lik seg selv. Funnene viste også at spedbarn foretrekker den som hindrer ulike andre, fremfor å hjelpe. Som følge av dette hevder Hamlin og Wynn spedbarns preferanse for prososiale individer bare gjelder når mottakeren av en prososial handling er en som kan defineres som spedbarnets inngruppe.

I lys av Hamlin og Wynns studie fra 2013 og Trevarthens perspektiv kan spedbarns preferanse for prososiale individer forklares som følge av en type tiltrekningsatferd, der spedbarnet foretrekker den prososiale dukken ettersom den har emosjonelle preferanser lik sine egne. Den prososiale dukkens handlinger kan sies å reflektere spedbarnets preferanser og kan videre sees i sammenheng med samreguleringen mellom dukken og spedbarnet. I likhet med spedbarnets preferanse for den prososiale dukken under eksperimentsituasjonen fra 2011 studien kan den alternative analysen av resultatet fra 2013 studien også anses å ha grunnlag i evnen til imitasjon og prosesser ved speilnevroner. Videre kan det diskuteres om Hamlin og Wynns studie fra 2013 faktisk støtter deres påstand om medfødt moralsk sans. Ettersom resultatene fra studien viser at spedbarna misliker de som ikke er lik seg selv og foretrekker individer som hindrer ulike andre, kan det stilles spørsmål til om dette stemmer overens med hva som anses som «gode» moralske verdier og hvordan mennesker bør behandle hverandre.

Hva er medfødt?

Hamlin og Wynns forskning har ført til diskusjoner om hva som ligger til grunn for spedbarns moralske utvikling, samt når den moralske utviklingen finner sted. Hamlin og Wynn hevder spedbarnets preferanse for prososiale individer og deres evne til å vurdere andre individers handlinger som gode eller dårlige er tegn på at det finnes en medfødt moral. Trevarthen hevder derimot det er spedbarnets medfødte evne til intersubjektive

koordineringer og mer spesifikt de relasjonelle emosjonene som ligger til grunn for utvikling av moral. Dette kan sees i sammenheng med Vaish et al. (2008) påstand om negativitetskjevhet da regulering av emosjoner vil veilede barnet til å unngå negativ stimuli. Spedbarnet kan dermed betraktes å ha en medfødt evne til å endre sine emosjoner i gjensidig regulerende systemer.

En annen forskjell mellom Hamlin og Wynn og Trevarthen er når den moralske utviklingen finner sted. Hamlin og Wynn hevder grunnlaget for moral er medfødt og at utviklingen av moral er i gang allerede fra fødselen av. Slik Damon (1994) beskriver det vil spedbarnets moralske utvikling ut i fra Trevarthens perspektiv utvikles i den tertiære fasen ved intersubjektivitet når barnet er rundt 4-år gammelt. Dette stemmer godt overens med hvilke egenskaper barnet utvikler i den tertiære fasen, som er blant annet verdivurderinger og rettferdighetsans. Ut i fra Trevarthens perspektiv kan dermed Hamlin og Wynns påstand om medfødt moral svekkes ettersom barnets forstått som et intersubjektivt selv og de medfødte relasjonelle emosjonene stolthet og skam vil danne grunnlag for utvikling av moral senere i barndommen. De relasjonelle emosjonene kan dermed betraktes som forløpere til moralsk utvikling.

I videre diskusjon om spedbarns medfødte moral er det interessant å undersøke nærmere Trevarthens beskrivelse av sosial evaluering sammenlignet med Hamlin og Wynns beskrivelse. Hamlin et al. (2007) beskriver sosial evaluering som vurderinger av andres atferd med tanke på hvem som kan stoles på og ikke. Videre hevder de dette er av betydning for individets overlevelse og viser til en medfødt moralsk sans. Trevarthen hevder på sin side et funksjonelt sosialt liv handler om å evaluere hverandres hensikter, emosjoner og interesser. Samlet sett kan begge beskrivelsene sees i retning av hva som er best for individets overlevelse. Samtidig kan Hamlin og Wynns beskrivelse av sosiale evalueringer betraktes å være mer fysisk og handlingsrettet mot individets atferd. I motsetning kan Trevarthens

beskrivelse av sosiale evalueringer anses å være mer rettet at det er mellommenneskelig regulering av emosjoner, og intersubjektive koordineringer, som vil føre til at individuelle handlinger materialiseres. Trevarthens beskrivelse av sosial evaluering kan også sees i sammenheng med spedbarnets evne til imitasjon – som er en grunnleggende evne ved intersubjektivitet, da speiling av andres handlinger og uttrykk kan vise til ønske om samarbeid og sosial tilhørighet.

Spedbarnets tidlige kontekstuelle erfaringer og kultur

I utfordringen av det teoretiske premisset om spedbarnet som autonomt individ er det interessant å diskutere betydningen av spedbarnets tidlige kontekstuelle erfaringer. Hamlin og Wynn hevder spedbarn ikke er tilstrekkelig sosialisert i deres alder og at deres erfaringer og responser er organisert på individnivå. Samtidig ut i fra Trevarthens forståelse vil spedbarnet helt fra fødselen av formes av gjensidige sosiale utvekslinger og emosjonelle reguleringer. Gjennom samregulering med omsorgspersonen vil spedbarnet formes av tilhørende emosjonell kultur. Spedbarnets tilegnelse av emosjonell kultur kan også sees i sammenheng med den sekundære intersubjektiviteten ettersom spedbarnet utvikler evnen til kulturell læring i denne fasen. Selv om intersubjektive koordineringer og emosjonelle reguleringer i all hovedsak viser til mor-barn relasjonen kan det også sees i interaksjoner med andre, som for eksempel med E3 under eksperimentsituasjonen. Dermed kan det å betrakte spedbarnet som et intersubjektivt selv i større grad åpne for ytterligere forståelse rundt betydningen av spedbarnets tidlige sosiale erfaringer og tilhørende kulturelle aspekter.

Styrker/begrensninger ved oppgaven og videre forskning

Oppgavens styrke viser til den alternative analysen av spedbarnas atferd under eksperimentsituasjonen i Hamlin og Wynn (2011) ved bruk av eksisterende teori og forskning i spedbarns utvikling, deriblant bruk av sentrale begreper som intersubjektivitet og emosjonell regulering. En annen styrke ved oppgaven er diskusjon om hvordan spedbarnets responser kan

sees i sammenheng med konteksten det befinner seg i. I motsetning til Hamlin og Wynns forskning har Trevarthens forskning fått støtte fra en rekke andre forskningsområder og har blitt replikert på tvers av kulturer. Evnen til emosjonsuttrykkelse, protokommunikasjon og intersubjektive koordineringer har ifølge Trevarthen blitt funnet på tvers av ulike kulturer, det er derimot ikke Hamlin og Wynns forskning da den viser til et begrenset utvalg vestlige deltakere. Replikering på tvers av kulturer kan anse å styrke Trevarthens påstand om medfødt intersubjektivitet. Etersom Hamlin og Wynns forskning ikke har blitt replikert på tvers av kulturer kan det ikke *direkte* sies å svekke deres påstand om medfødt moralsk sans, men det kan diskuteres om Hamlin og Wynns begrensede utvalg kan bidra til å *redusere* deres påstand om medfødt moralsk sans.

Videre har Hamlin og Wynn forskning blitt kritisert for deres bruk av forenklet stimuli og om dette kan sies å gjenspeile spedbarnets hverdagslige erfaringer. I det virkelige liv vil spedbarnet påvirkes av en rekke ulike stimuli og informasjonskilder, som for eksempel omsorgsperson og emosjoners betydning. Dersom det tas utgangspunkt i oppgavens alternative analyse kan det argumenteres for at Trevarthens perspektiv kanskje er bedre egnet til å forklare menneskelige egenskaper i det virkelige liv, da det er rimelig å anta at spedbarnets preferanse for prososialitet og emosjonell regulering er like sterk – om ikke sterkere dersom dukketeateret gjennomføres av ekte mennesker.

Samtidig kan det være en begrensning ved oppgaven da det kan være flere faktorer å undersøke knyttet til sammenhengen mellom intersubjektive koordineringer og emosjonell regulering, og spedbarnets preferanse for den prososiale dukken. Dette kan for eksempel være å utforske nærmere betydningen av nevralt strukturer og hvordan dette kan sees i sammenheng med spedbarnets preferanse. Trolig vil det også være av verdi å undersøke hvordan spedbarn med emosjonelle eller kommunikative utviklingsvansker opptrer under eksperimentsituasjonen og om dette påvirker spedbarnets preferanse. Videre er det sentralt å

bemerke at oppgaven viser til en *alternativ* lesing av Hamlin og Wynns forskning og det kreves videre utforskning av denne alternative analysen for å styrke tilhørende argumenter og forklaringer.

I videre forskning vil det også være interessant å undersøke hva resultatene viser dersom det utvikles alternative varianter av «morality play», og om dette bidrar til å styrke eller svekke Hamlin og Wynns teoretiske antakelser. Oppgavens alternative analyse av Hamlin og Wynns forskning kan føre til diskusjoner knyttet til «morality plays» validitet. Det vil si om metoden egentlig måler det den har til hensikt å måle – som er spedbarns moral. I fremtidig forskning relatert til påstanden om «medfødt moral» blir det spennende å se om det vil utvikles andre alternative analyser av Hamlin og Wynns forskning og om dette bidrar til å svekke eller styrke deres teoretiske grunnlag.

Konklusjon

For å oppsummere har denne oppgaven utforsket en alternativ lesing av Hamlin og Wynns spedbarnsforskning med fokus på intersubjektive koordineringer og emosjonelle reguleringer. Oppgaven har forsøkt å utfordre Hamlin og Wynns teoretiske premisser om at spedbarns erfaringer og responser i grunnleggende forstand er organisert på et individnivå. Dette har blitt gjort ved å undersøke hvordan spedbarns responser under eksperimentsituasjonen i Hamlin og Wynns eksperiment fra 2011 «Opening a box to get a toy» kan forstås som komponenter i samregulerte systemer innenfor dialogismen. Gjennom hele oppgaven har dialogismen fungert som et overordnet perspektiv med fokus på spedbarnets intersubjektivitet og emosjonelle regulering i det som kan betraktes som komplekse dialogiske utvekslinger og relasjoner. Sett under ett har Trevarthen et mer dynamisk orientert perspektiv på selvet i motsetning til Hamlin og Wynn som har et mer autonomt perspektiv.

Oppgaven konkluderer med ut i fra Colwyn Trevarthens teori om intersubjektivitet og emosjonelle reguleringer at spedbarnets preferanse for prososiale aktører i motsetning til Hamlin og Wynn kan sies å reflektere en medfødt evne til å matche hverandres intersubjektive koordineringer og emosjonelle reguleringer, fremfor å være et uttrykk for moralsk forståelse. Etableringen og forståelsen av barnet som et intersubjektivt selv kan antas å være en sentral del av barnets moralske utvikling som finner sted senere i barndommen. Som følge av dette kan det stilles spørsmål til om det i det hele tatt er nødvendig med antakelser om medfødt moral i forklaringen av spedbarnets preferanser under eksperimentsituasjonen.

Oppgavens alternative analyse av Hamlin og Wynns forskning og utfordringer ved replikasjonstudier kan skape tvil rundt deres teoretiske påstand om menneskers medfødte moralske sans. Selv om Hamlin og Wynn har publisert flere studier der de ser spedbarnets evne til sosial evaluering i sammenheng med medfødt moralsk sans er det behov for flere studier og forklaringer på et så omfattende og innholdsrikt forskningsområde. Det kan diskuteres om Hamlin og Wynns forskning er basert på et vagt teoretisk grunnlag og om de ut i fra dette er for ivrig til å trekke teoretiske konklusjoner. Ut i fra oppgavens alternative analyse kan det antas at det vil være av verdi å utforske nærmere betydningen av intersubjektive koordineringer og emosjonelle reguleringer.

Referanseliste

- Aitken, K. J. & Trevarthen, C. (1997). Self/other organization in human psychological development. *Development and Psychopathology*, 9(4), 653-677.
<https://doi.org/10.1017/S0954579497001387>
- American Psychological Association. (2020). *Publication manual of the American Psychological Association* (7. utg.). <https://doi.org/10.1037/0000165-000>
- Anisfeld, M. (1991). Neonatal imitation. *Developmental Review*, 11(1), 60-97.
[https://doi.org/10.1016/0273-2297\(91\)90003-7](https://doi.org/10.1016/0273-2297(91)90003-7)
- Beebe, B., Sorter, D., Rustin, J. & Knoblauch, S. (2003). A Comparison of Meltzoff, Trevarthen and Stern, *Psychoanalytic Dialogues*. 13(6), 777-804.
<https://doi.org/10.1080/10481881309348768>
- Cacioppo, J. T., Gardner, W. L., & Berntson, G. G. (1999). The Affect System Has Parallel and Integrative Processing Components. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(5), 839–855. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.76.5.839>
- Carpenter, M., Nagell, K., Tomasello, M., Butterworth, G., & Moore, C. (1998). Social Cognition, Joint Attention, and Communicative Competence from 9 to 15 Months of Age. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 63(4), 1–174.
<https://doi.org/10.2307/1166214>
- Damon, W. (1994). Fair distribution and sharing: The development of positive justice. I B. Puka (Red.), *Fundamental research in moral development* (s. 189–254). Garland Publishing.
- Decety, J., & Cowell, J. M. (2014). The complex relation between morality and empathy. *Trends in Cognitive Sciences*, 18(7), 337–339.
<https://doi.org/10.1016/j.tics.2014.04.008>

- Grieser, D. L., & Kuhl, P. K. (1988). Maternal speech to infants in a tonal language: Support for universal prosodic features in motherese. *Developmental Psychology*, 24(1), 14–20. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.24.1.14>
- Guo, Y., Leu, S.-Y., Barnard, K. E., Thompson, E. A., & Spieker, S. J. (2015). An Examination of Changes in Emotion Co-regulation Among Mother and Child Dyads During the Strange Situation. *Infant and Child Development*, 24(3), 256–273. <https://doi.org/10.1002/icd.1917>
- Haidt, J. (2008). Morality. *Perspectives on Psychological Science*, 3(1), 65–72. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6916.2008.00063.x>
- Hamlin, J. K. (2013). Moral judgment and action in preverbal infants and toddlers: Evidence for an innate moral core. *Current Directions in Psychological Science*, 22(3), 186–193. <https://doi.org/10.1177/0963721412470687>
- Hamlin, J. K. & Wynn, K. (2011). Young Infants prefer prosocial to antisocial others. *Cognitive Development*. 26(1), 30-39. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2010.09.001>
- Hamlin, J. K., Wynn, K. & Bloom, P. (2007). Social evaluation by preverbal infants. *Nature*. 450 (7169), 557-559. <https://doi.org/10.1038/nature06288>
- Hamlin, J. K., Wynn, K., & Bloom, P. (2010). Three-month-olds show a negativity bias in their social evaluations. *Developmental science*, 13(6), 923-929 <https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2010.00951.x>
- Kjelsbøl, S. L. (2023). *Sosial evaluering hos spedbarn*. [upublisert Masteroppgave]. NTNU
- Kuhlmeier, V. A., Dunfield, K. A., & O'Neill, A. C. (2014). Selectivity in early prosocial behavior. *Frontiers in Psychology*, 5, 836–836. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00836>
- Mundy, P., & Newell, L. (2007). Attention, joint attention, and social cognition. *Current directions in psychological science*, 16(5), 269-274.

- Packer, Martin J. (2017). *Child development, Understanding a cultural perspective*. London: SAGE Publications Ltd.
- Penner, L., Dovidio, J. F., Piliavin, J. A. & Schroeder, D. A. (2005). Prosocial Behavior: Multilevel Perspectives. *Annual Review of Psychology*, 56, 365-392.
<https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070141>
- Posner, M. I., & Rothbart, M. K. (2000). Developing mechanisms of self-regulation. *Development and psychopathology*, 12(3), 427-441.
- Rochat, P., Passos-Ferreira, C., & Salem, P. (2009). Three levels of intersubjectivity in early development. *Enacting intersubjectivity: Paving the way for a dialogue between cognitive science, social cognition and neuroscience*, 173-190.
- Salgado, J., & Gonçalves, M. M. (2007). The dialogical self: Social, personal, and (un) conscious. I *The Cambridge handbook of sociocultural psychology* (s. 608-624).
- Salvadori, E., Blazsekova, T., Volein, A., Karap, Z., Tatone, D., Mascaro, O., & Csibra, G. (2015). Probing the Strength of Infants' Preference for Helpers over Hinderers: Two Replication Attempts of Hamlin and Wynn (2011). *PloS One*, 10(11), e0140570–e0140570. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0140570>
- Scarf, D., Imuta, K., Colombo, M., & Hayne, H. (2012). Social evaluation or simple association? Simple associations may explain moral reasoning in infants. *PloS One*, 7(8), e42698–e42698. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0042698>
- Scola, C., Holvoet, C., Arciszewski, T., & Picard, D. (2015). Further Evidence for Infants' Preference for Prosocial Over Antisocial Behaviors. *Infancy*, 20(6), 684–692.
<https://doi.org/10.1111/infa.12095>
- Stern, D. (1998). Non-interpretive mechanisms in psychoanalytic therapy: The something morethan interpretation. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 79(5), 903.

- Stout, W., Karahuta, E., Laible, D., & Brandone, A. C. (2021). A longitudinal study of the differential social-cognitive foundations of early prosocial behaviors. *Infancy*, 26(2), 271–290. <https://doi.org/10.1111/infa.12381>
- Tangney, J. P., Stuewig, J., & Mashek, D. J. (2007). Moral emotions and moral behavior. *Annu. Rev. Psychol.*, 58, 345-372.
- Thompson, R. A. (1991). Emotional Regulation and Emotional Development. *Educational Psychology Review*, 3(4), 269–307. <https://doi.org/10.1007/BF01319934>
- Trevarthen, C. (2001). Intrinsic motives for companionship in understanding: Their origin, development, and significance for infant mental health. *Infant Mental Health Journal: Official Publication of the World Association for Infant Mental Health*, 22(1-2), 95-131.
- Trevarthen, C. (2006). The Concepts and Foundations of Intersubjectivity. I Bråten, S (Red.) *Intersubjective Communication and Emotion in Early Ontogeny*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Trevarthen, C. (2007). First things first: infants make good use of the sympathetic rhythm of imitation, without reason or language. *Journal of Child Psychotherapy*, 31(1), 91-113. <https://doi.org/10.1080/00754170500079651>
- Trevarthen, C. (2009). The Intersubjective Psychobiology of Human Meaning: Learning of Culture Depends on Interest for Co-Operative Practical Work and Affection for the Joyful Art of Good Company, *Psychoanalytic Dialogues*, 19(5), 507-518. <https://doi.org/10.1080/10481880903231894>
- Trevarthen, C. (2011). What Is It Like to Be a Person Who Knows Nothing? Defining the Active Intersubjective Mind of a Newborn Human Being. *Infant and Child Development*. 20(1), 119-135. <https://doi.org/10.1002/icd.689>

- Trevarthen, C. (2012). Embodied Human Intersubjectivity: Imaginative Agency, To Share Meaning. *Cognitive Semiotics*, 4(1), 6-56. <https://doi.org/10.1515/cogsem.2012.4.1.6>
- Trevarthen, C. (2015). Awareness of Infants: What Do They, and We seek? *Psychoanalytic Inquiry*, 35(4), 395-416. <https://doi.org/10.1080/07351690.2015.1022488>
- Trevarthen, C. & Aitken, K. J. (2001). Infant Intersubjectivity: Research, Theory, and Clinical Applications. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 42(1), 3-48. <https://doi.org/10.1017/S0021963001006552>
- Trevarthen, C. & Delafield-Butt, J. (2017). Intersubjectivity in the Imagination and the Feelings of the Infant: Impactions for Education in the Early Years. I White, E., Dali, C. (Red.), *Under-three Year Olds in Policy and Practice. Policy and Pedagogy with Under-three Year Olds: Cross-disciplinary Insights and Innovations*. (s. 17-41). Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-10-2275-3_2
- Trevarthen, C., Murray, L., & Hublely, P. A. (1981). Psychology of infants. I J. Davis & J. Dobbing (Red.), *Scientific foundations of clinical paediatrics* (2 utg.) (s. 211–274). Heinemann Medical, London.
- Turiel E. (1983). *The development of social knowledge: Morality and convention*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Vaish, A., Grossmann, T., & Woodward, A. (2008). Not all emotions are created equal: The negativity bias in social-emotional development. *Psychological Bulletin*, 134(3), 383–403. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.3.383>
- Vallotton, C. (2008). Infants take self-regulation into their own hands. *Zero to Three*, 29(1), 29-34.
- Walden, T. A., & Ogan, T. A. (1988). The development of social referencing. *Child Development*, 59(5), 1230–1240. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1988.tb01492.x>

Wynn, K., Bloom, P., Jordan, A., Marshall, J., & Sheskin, M. (2018). Not Noble Savages

After All: Limits to Early Altruism. *Current Directions in Psychological Science: a Journal of the American Psychological Society*, 27(1), 3–8.

<https://doi.org/10.1177/0963721417734875>

Zahn-Waxler, C., Radke-Yarrow, M., Wagner, E., & Chapman, M. (1992). Development of concern for others. *Developmental Psychology*, 28(1), 126–136.

<https://doi.org/10.1037/0012-1649.28.1.126>

